

УДК 343.973

Близнюк Ігор Леонідович,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-3882-5790

ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ТА ІНШИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПРОЦЕСІ РЕМОНТУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЙНОГО УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

У статті розглядаються особливості здійснення роботи оперативними працівниками Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України з виявлення та попередження кримінальних та інших правопорушень, що вчиняються у процесі ремонту та експлуатаційного утримання автомобільних доріг. Наданий типовий перелік та технологія вивчення фінансово-господарських документів, які необхідно перевіряти цим працівникам для отримання інформації про можливі злочини, а також інші правопорушення, що вчиняються у сфері дорожнього господарства.

Ключові слова: ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг, дрібний (“ямковий”) ремонт автомобільних робіт, капітальний ремонт, “відкати”, заволодіння бюджетними коштами.

В Україні останнім часом сфера функціонування дорожнього господарства постала динамічним осередком розвитку кримінальної діяльності, корупційно-фінансових маніпуляцій, технологічних спотворень, досягла трансграничного характеру.

Коло кримінальних та інших правопорушень постійно розширюється та охоплює значну категорію злочинів, а саме: корупція; шахрайство; зловживання службовим становищем; перевищення службових повноважень; підробка документів та крадіжки тощо.

При цьому більшість зазначених злочинів мають латентний характер. Криміналізація економічних процесів, що відбуваються в зазначеному секторі економіки, набула загрозливих масштабів. Шкода від незаконного використання бюджетних коштів у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг завдає серйозних руйнувань економічній безпеці країни, її транспортному і оборонному потенціалу.

Суспільний резонанс щодо зловживань та відсутність належного державного контролю за будівництвом, реконструкцією, капітальним та поточним ремонтом автомобільних доріг зумовлюють актуальність розроблення методичних рекомендацій для співробітників підрозділів Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність,

з виявлення і попередження кримінальних та інших правопорушень у сфері дорожнього господарства України.

Типовими правопорушеннями у процесі проведення робіт з ремонту автомобільних доріг та з їх експлуатаційного утримання є:

- проведення дрібного (“ямкового”) ремонту автомобільних робіт замість визначеного за документами капітального ремонту;

- порушення правил, норм і стандартів при утриманні автомобільних доріг, недотримання державних будівельних норм і галузевих нормативів (незатвердження титулів будівництва, виконання робіт з порушеннями стандартів, зокрема порушення підрядними організаціями технології виконання ремонтних робіт, а саме недотримання температурного режиму та використання асфальтобетонних сумішей невстановленого походження, порушення процедур приймання ремонтних робіт);

- ведення виконавчої документації з порушенням будівельних норм, державних стандартів і правил;

- недотримання нормативу на експлуатаційне утримання доріг;
- заволодіння бюджетними коштами шляхом завищення вартості проведених робіт з капітального ремонту, будівництва автомобільних доріг через недотримання технології, наприклад, в акті виконаних робіт відносно передбаченої вартості за договором;

- хабарництво (“відкати”) під час виконання підрядниками дорожніх робіт;
- неефективне використання бюджетних коштів на ремонт автомобільних робіт, зокрема, через їх розпорошення між невеликими ділянками, значною кількістю об’єктів та неякісні роботи;

- невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов’язків щодо прийняття дорожніх робіт та послуг за кількістю та якістю;

- підписання службовою особою замовника завідомо неправдивого акта виконаних дорожніх робіт;

- підписання фіктивних угод на виконання робіт щодо будівництва, ремонту або експлуатації автомобільних доріг;

- службове підроблення службовими особами підприємств-підрядників, подання ними неправдивих даних щодо термінів і обсягів виконання дорожніх робіт з метою одержання передоплати;

- службова недбалість службових осіб установ та підприємств-замовників при прийнятті та підписанні актів виконаних дорожніх робіт із завищенням їх вартості;

- використання бюджетних коштів на будівництво, капітальний ремонт, утримання автомобільних робіт з недотриманням вимог законодавства, непродуктивно, нерезультативно, неефективно;

- неефективне управління та зловживання службовим становищем Державним агентством автомобільних доріг України (Укравтодором) як головним розпорядником бюджетних коштів щодо виконання дорожніх робіт, результатом чого є збільшення кошторисної вартості незавершених дорожніх робіт;

- здійснення оплати Службою автомобільних доріг (САД) за невиконані роботи, що має ознаки кримінального правопорушення – службового підроблення в частині внесення службовими особами САД до офіційних документів завідомо

неправдивих відомостей, іншого підроблення офіційних документів, відповідальність за які передбачена статтею 366 Кримінального кодексу України;

- підробка документів, що підтверджують якість виконаних робіт та використаних матеріалів;

- списання коштів із рахунку САД у безспірному порядку певним комерційним компаніям нібито як заборгованості, що виникла через несвоєчасну оплату виконаних робіт, а підрядні організації за невиконання САД зобов'язань нарахували штрафні санкції, що може мати ознаки кримінального правопорушення відповідно до статті 367 Кримінального кодексу України в частині вчинення службової недбалості, тобто невиконання або неналежного виконання службовими особами САД своїх обов'язків;

- “безперервне” проведення капітального ремонту одних і тих же ділянок дороги без його завершення та вводу в експлуатацію;

- створення фіктивного суб'єкта підприємницької діяльності з метою отримання коштів за договором щодо виконання дорожніх робіт, не виконуючи при цьому умов цього договору;

- пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі замовника за підписання фіктивного або такого, що не відповідає дійсності, акта виконаних робіт;

- порушення доручення від 16.05.2018 № 132-ОД Укравтодора керівникам Служб автомобільних доріг в областях щодо здійснення оплати за виконані роботи на об'єктах тільки після отримання позитивних висновків перевірок від ДП “Науково-технічний центр “Дорожній контроль якості” на їх відповідність вимогам державних і галузевих норм, стандартів та проектній документації;

- неефективне (непродуктивне, нерезультативне) та неекономне використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, на експлуатаційне утримання автодоріг місцевого значення;

- незаконність використання коштів субвенції на дорожні роботи (безпідставні, не зумовлені чинним законодавством видатки на оплату проектно-вишукувальних робіт майбутніх періодів, виготовлення проектної та проектно-кошторисної документації у сфері будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах);

- організація неналежним чином зовнішнього контролю або відсутність внутрішнього контролю в САД за якістю будівництва, реконструкції, капітального ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення, що призводить до неефективного та нерезультативного (непродуктивного) використання бюджетних коштів на ремонтні роботи на автомобільних дорогах;

- відсутність у субпідрядних організацій документів, що підтверджують їх відповідність;

- відсутність у документах підрядника обов'язкової інформації щодо виду та вартості робіт, виконаних субпідрядниками, у відсотках відносно вартості договору;

- виконання підрядниками окремих робіт на об'єкті до підписання договору з САД та до отримання САД дозволу на виконання будівельних робіт на автомобільній дорозі;

- невиконання у сфері дорожнього господарства приписів органів державного архітектурно-будівельного контролю щодо усунення порушення вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, стандартів і правил;

- виконання будівельних робіт без отримання дозволу на їх виконання;
- виконання ремонтних робіт на автомобільних дорогах із недотриманням проектних рішень, виконання капітального ремонту автомобільної дороги загального користування державного значення за самостійно зміненими проектними рішеннями (за відсутності експертного висновку), зокрема, виконання робіт на об'єкті за зміненим незатвердженим проектним рішенням;

- невідповідності дотримання вимог щодо міцності, надійності та довговічності споруди, її експлуатаційної безпеки та інженерного забезпечення, відсутність інформації про допущення помилок чи недотримання вимог при проектуванні та правильність визначення вартості будівництва, що може мати непередбачувані наслідки;

- відображення вартості виконаних будівельних робіт з капітального ремонту автомобільної дороги з недотриманням вимог Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 [1], та її невідповідність вартості, зазначеній в актах виконаних робіт;

- недотримання Укравтодором Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 [2], у частині порушення термінів внесення змін до паспорта бюджетної програми, що є порушенням бюджетного законодавства;

- створення штучної кредиторської заборгованості САД;
- залучення фіктивних субпідрядних підприємств під час виконання дорожніх робіт;

- недотримання вимог щодо попередньої оплати виконаних дорожніх робіт;
- недотримання підрядником технічних характеристик виконуваних робіт, згідно з ГБН Г.1-218-182:2011 “Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та перелік робіт” [3];

- невідповідності витрат та обсягів виконаних ремонтних робіт;
- неоприбуткування і невикористання зворотних матеріалів;
- безпідставна оплата заготівельно-складських витрат.

З метою виявлення зазначених правопорушень працівникам підрозділів Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, необхідно перевірити та проаналізувати такі документи:

- розроблену і затверджену у встановленому порядку *проектно-кошторисну документацію* щодо будівництва, капітального ремонту автомобільних доріг.

Слід перевірити, чи виконано весь комплекс ремонтних робіт на автомобільних дорогах, передбачений проектнo-кошторисною документацією. При цьому

організація виконання дорожніх робіт повинна відповідати проєктно-технологічній документації.

Під час дії воєнного стану розроблення проєктів будівництва з капітального ремонту об'єктів (автомобільних доріг) (незалежно від класу наслідків (відповідальності)), пошкоджених у результаті воєнних дій, допускається здійснювати у складі *дефектного акта*, у якому визначаються фізичні обсяги робіт, *пояснювальної записки*, в якій зазначаються умови виконання робіт, та *кошторисної документації* на підставі *звіту за результатами обстеження*, розробленого відповідно до Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 257 [4].

Під час дії воєнного стану рішення щодо обсягу проєктної документації (щодо можливості розроблення проєкту будівництва автомобільних доріг у складі дефектного акта, пояснювальної записки та кошторисної документації) приймається головним архітектором проєкту та/або головним інженером проєкту за погодженням із замовником, що зазначається у завданні на проєктування.

Доцільно також перевірити, щоб перед затвердженням проєктів будівництва автомобільних доріг, що підлягають аудиту безпеки, згідно із Законом України від 17 жовтня 2019 р. № 200-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо управління безпекою автомобільних доріг” [5], для проведення їх експертизи до проєктної документації щодо об'єкта аудиту додавався *звіт аудиту безпеки автомобільної дороги*.

Звіт аудиту безпеки автомобільної дороги має бути долучений до проєктної документації щодо об'єкта аудиту, що подається для проведення експертизи проєкту, та паспорта автомобільної дороги.

Перевірка вартості будівництва, реконструкції, капітального, поточного ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг здійснюється відповідно до Настанови з визначення вартості будівництва: Кошторисні норми України у будівництві: наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 1 листопада 2021 р. № 281 [6]. *Попередній ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 “Правила визначення вартості будівництва” був скасований 08.11.2021;*

- *у випадку будівництва автомобільної дороги* – затверджений (схвалений) *проєкт будівництва автомобільної дороги*.

Проєктна документація для будівництва автомобільної дороги має відповідати положенням законодавства, вимогам містобудівної документації, будівельних норм, стандартів та правил;

- *локальні кошториси¹ на будівельні роботи з ремонту автомобільних доріг щодо лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури²*, з яких можна одержати відомості: з найменування робіт та витрат, вартості матеріалів, виробів і комплектів, кошторисної вартості цих будівельних робіт (тис. грн), кошторисної

¹ *Локальний кошторис* – первинний кошторисний документ, який визначає кошторисну вартість окремих видів будівельних робіт та витрат по об'єктах і складається на підставі обсягів робіт, визначених проєктною документацією.

² *Лінійний об'єкт інженерно-транспортної інфраструктури* – наземні, надземні або підземні лінійні об'єкти для пересування людей, транспортних засобів, вантажів, переміщення рідких та газоподібних продуктів, передачі електроенергії тощо.

трудомісткості (тис. люд. год), кошторисної заробітної плати (тис. грн), середнього розряду робіт;

- *локальні кошториси на придбання устаткування*, з яких можна одержати відомості щодо його найменування і характеристики, кошторисної вартості;

- *локальні кошториси на пусконалагоджувальні роботи*;

- *відомість ресурсів до локального кошторису*, з якого можна одержати відомості щодо витрат праці робітників-будівельників, монтажників, робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні машин, робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні автотранспорту при перевезенні ґрунту і будівельного сміття, пусконалагоджувального персоналу, працівників, заробітна плата яких передбачена в загальновиробничих витратах (люд. год); середнього розряду робіт, що виконуються робітниками-будівельниками, монтажниками, середнього розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні машин; задіяних будівельних машин і механізмів (маш. год); перевезення ґрунту, будівельного сміття (т); використаних будівельних матеріалів у поточних цінах;

- *Об'єктний кошторис*, підписаний головним інженером проекту, щодо лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури, з якого можна одержати відомості: з кошторисної вартості будівельних робіт (тис. грн), кошторисної трудомісткості (тис. люд. год), кошторисної заробітної плати (тис. грн), щодо номерів кошторисів і кошторисних розрахунків;

- *відомість ресурсів (задіяних) до Об'єктного кошторису* щодо витрат праці, застосованих будівельних машин і механізмів, будівельних матеріалів;

- *Зведений кошторисний розрахунок вартості об'єкта будівництва*, підписаний керівником проектної організації та головним інженером проекту, з якого можна одержати відомості: з кошторисного прибутку (тис. грн), щодо коштів на покриття адміністративних витрат будівельних організацій (тис. грн), коштів на покриття ризиків всіх учасників будівництва (тис. грн), коштів на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами (тис. грн), податків, зборів, обов'язкових платежів, встановлених чинним законодавством і не врахованих складовими вартості будівництва (без ПДВ), податку на додану вартість.

Додатком 11 до Настанови з визначення вартості будівництва, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 1 листопада 2021 р. № 281 [6], розроблена форма відомості ресурсів до Зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва.

Настанова з визначення вартості будівництва [6] є обов'язковою для визначення вартості будівництва об'єктів (лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури), що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії.

У Додатку 12 до Настанови з визначення вартості будівництва [6] затверджена форма зведення витрат об'єкта будівництва (у нашому випадку – автомобільної дороги);

- *бюджетну та фінансову звітність, документи бухгалтерського обліку, інші документи та дані, що стосуються використання бюджетних коштів на*

будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування державного значення;

- *організаційно-розпорядчі документи*, що регламентують діяльність, пов'язану з будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом автомобільних доріг у певних регіонах України;

- *первинні документи, у тому числі договори, акти виконаних робіт* (з оглядом об'єктів будівництва, реконструкції та капітального ремонту автомобільних доріг);

- *дозвільну документацію на об'єкт будівництва, реконструкції та капітального ремонту автомобільних доріг, зокрема, документ, що дає право на виконання підготовчих та будівельних робіт* (реєстраційний номер, дата видачі, найменування органу державного архітектурно-будівельного контролю, який здійснює контроль за будівництвом об'єкта), тобто дозвіл на виконання будівельних робіт, отриманий САД у відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю (Держсервісбуду (Державної сервісної служби містобудування України) (у минулому – ДАБІ (Державної архітектурно-будівельній інспекції)) (Держсервісбуд підконтрольний Мінрегіону (Міністерству розвитку громад та територій України)) з використанням Реєстру будівельної діяльності.

При цьому підготовчі роботи, визначені будівельними нормами, стандартами і правилами, можуть виконуватися замовником після набуття права на земельну ділянку відповідного цільового призначення та подання повідомлення про початок виконання підготовчих робіт до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю. Будівельні роботи також можуть виконуватися замовником після отримання *документа, що посвідчує право власності чи користування земельною ділянкою*;

- *дозвільну документацію у підрядників* – документи дозвільного характеру (відповідні дозволи) на виконання окремих видів робіт у сфері будівництва, реконструкції, капітального ремонту автомобільних доріг, необхідність отримання яких передбачена законом, наприклад, ліцензію, що дає право на виконання будівельних робіт, та кваліфікаційні сертифікати;

- *документи про призначення осіб, відповідальних за виконання будівельних робіт, та осіб, які здійснюють авторський і технічний нагляд*;

- *матеріали попередніх перевірок контролюючих органів та дані аудиту об'єктів аудиту Рахункової палати та Державної аудиторської служби*;

- *укладені договори підряду з підрядними та субпідрядними організаціями на будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт автомобільних доріг*.

Невід'ємною частиною договору підряду є календарний графік виконання робіт, в якому мають бути визначені дати початку та закінчення всіх видів (етапів, комплексів) робіт щодо автомобільної дороги, передбачених договором підряду.

Договір підряду укладається за результатами проведених конкурсних торгів, а тому доцільно перевірити, щоб умови договору підряду, що укладається за результатами проведених торгів (тендеру), відповідали тендерній документації замовника та акцептованій тендерній пропозиції підрядника.

Слід також перевірити *План фінансування будівництва, реконструкції, капітального ремонту автомобільних доріг, який є невід'ємною частиною договору підряду*;

- *акти приймання САД виконаних будівельних робіт на автомобільних дорогах; документи про виконання договору підряду* – документи про хід виконання договору підряду, відповідність робіт (будівельних, монтажних, проектних, пуско-налагоджувальних та інших робіт) і матеріальних ресурсів нормативним вимогам та здійснення контролю за виконанням договірних зобов'язань.

При цьому необхідно пам'ятати, що *розрахунки за виконані роботи мають проводитися на підставі документів про обсяги виконаних робіт та їх вартість;*

- *складений акт готовності об'єкта до експлуатації;*

- *експертний звіт на проект капітального ремонту автомобільних доріг* – це документ, який містить інформацію про дотримання вимог щодо міцності, надійності та довговічності споруди, її експлуатаційної безпеки та інженерного забезпечення, а також про допущення помилок, недотримання зазначених вимог та щодо правильності визначення вартості капітального ремонту автомобільних доріг;

- *укладений договір замовника (САД) з відповідальним розробником проектної документації (генеральним проектувальником)*. З метою контролю за відповідністю робіт проектній документації замовник має забезпечувати здійснення авторського нагляду протягом усього періоду ремонту автомобільних доріг;

- *укладений договір на здійснення авторського нагляду між САД і проектною організацією*. Авторський нагляд має здійснюватися архітектором – автором проекту об'єкта архітектури, іншими розробниками затвердженого проекту або уповноваженими особами відповідно до законодавства та договору із замовником протягом усього періоду будівництва автомобільної дороги і передбачає контроль за відповідністю будівельно-монтажних робіт проекту;

- *звіт підрядника про використання матеріальних ресурсів*. У випадку залишку матеріальних ресурсів він має бути повернутий замовнику.

У договорі підряду можуть зазначатися документи, якими повинен керуватися підрядник під час визначення норм витрат матеріальних ресурсів, а також установлюватися порядок повернення залишку цих ресурсів.

Оперативним працівникам ДСР НПУ *доцільно перевірити, щоб роботи та матеріальні ресурси, що використовувалися для їх виконання, відповідали проектній документації та договору підряду;*

- *сертифікат, відповідно до якого обласне Управління Державної архітектурно-будівельної інспекції засвідчує відповідність закінченого будівництва об'єкта*. Для цього слід перевірити наявність цього сертифіката у реєстрі дозвільних документів Державної архітектурно-будівельної інспекції;

- *календарний графік виконання підрядником робіт з будівництва, капітального ремонту автомобільної дороги*.

Найпоширенішими засобами, які використовуються для вчинення злочинів у сфері будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, є такі документи: договір на будівництво (ремонт, реконструкцію) автомобільної дороги; акти виконаних робіт; акти приймання виконаних робіт; локальний кошторис; довідка про вартість виконаних підрядних робіт; договірна ціна ремонту (реконструкції) автомобільної дороги; зведений кошторисний розрахунок вартості робіт (реконструкції) автомобільної дороги; платіжні доручення; дефектний акт;

розрахунок загальноновиробничих витрат; договір підряду; акт обстеження ремонту автомобільної дороги; акт контрольного обміру об'єкта ремонту; додаткові угоди; підсумкова відомість ресурсів тощо.

Найчастіше як засоби вчинення злочину використовуються примірні форми первинних облікових документів, до яких належать “Акт приймання виконаних будівельних робіт” (примірна форма № КБ-2в) і “Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати” (примірна форма № КБ-3).

Таким чином, складність викриття кримінальних та інших правопорушень, що вчиняються при будівництві, реконструкції, ремонті та утриманні автомобільних доріг, здебільшого пов'язана з тим, що значна кількість дорожніх робіт містять замаскований технологічний характер, що унеможлиблює виявлення допущених зловживань під час виконання цих робіт без проведення експертного дослідження використаних матеріалів або додержання вимог проектно-кошторисної документації. Крім того, окремої уваги з боку правоохоронних органів потребують корупційні схеми між замовником дорожніх ремонтних робіт та підрядниками, зокрема закордонними.

Механізм фінансування дорожніх робіт передбачає застосування фінансово витратних (економічно необґрунтованих) технологій, що створює умови для вчинення злочинів, пов'язаних з незаконним використанням бюджетних коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві: постанова Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2005 р. № 668. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.11.2022).
2. Про паспорти бюджетних програм: наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 р. № 1098. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03#Text> (дата звернення: 11.11.2022).
3. Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та перелік робіт: ГБН Г.1-218-182:2011. URL: https://ukravtodor.gov.ua/4489/standarty_ta_normy/hbn_h_1-218-182_2011_orhanizatsiino-metodychni_ekonomichni_i_tekhnichni_normatyvy_remont_avtomobilnykh_dorih_zahalnoho_korystuvannya_vydy_remontiv_ta_perelik_robit/hbn_h_1-218-182_2011.pdf; https://dbn.at.ua/_ld/10/1034__1-218-182-201.pdf (дата звернення: 12.11.2022).
4. Про затвердження Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва: постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2017 р. № 257. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257-2017-%D0%BF#n8> (дата звернення: 12.11.2022).
5. Про внесення змін до деяких законів України щодо управління безпекою автомобільних доріг: Закон України від 17 жовтня 2019 р. № 200-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-20#Text> (дата звернення: 12.11.2022).
6. Настанова з визначення вартості будівництва: Кошторисні норми України у будівництві: наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 01 листопада 2021 р. № 281. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/knu-nastanova-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva.pdf>; <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/pricing/koshtorysni-normy-ukrayiny/koshtorysni-normy-ukrayiny-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva/koshtorysni-normy-ukrayiny-nastanova-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva/nastanova-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva/> (дата звернення: 13.11.2022).

REFERENCES

1. Pro zatverdzhennia Zahalnykh umov ukladennia ta vykonannia dohovoriv pidriadu v kapitalnomu budivnytstvi. “Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the approval of the General conditions for the conclusion and execution of subcontracts in capital construction from August 01

2005, № 668”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-%D0%BF#Text>. (Date of Application: 12.11.2022) [In Ukrainian].

2. Pro pasporty biudzhetykh prohram. “Order of the Ministry of Finance of Ukraine About passports of budget programs from December 29 2002, № 1098”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03#Text>. (Date of Application: 11.11.2022). [In Ukrainian].

3. Remont avtomobilnykh dorih zahalnoho korystuvannia. “Repair of public roads. Types of repairs and list of works: GBN G.1-218-182:2011”. URL: https://ukravtodor.gov.ua/4489/standarty_ta_normy/hbn_h_1-218-182_2011_orhanizatsiino-metodychni_ekonomichni_i_tekhnichni_normatyvy_remont_avtomobilnykh_dorih_zahalnoho_korystuvannia_vydy_remontiv_ta_perelik_robot/hbn_h_1-218-182_2011.pdf; https://dbn.at.ua/_ld/10/1034__1-218-182-201.pdf. (Date of Application: 12.11.2022) [In Ukrainian].

4. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia obstezhennia pryiniatykh v ekspluatatsiiu obektiv budivnytstva. “Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the approval of the Procedure for the inspection of construction objects put into operation from April 12 2017, № 257”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257-2017-%D0%BF#n8>. (Date of Application: 12.11.2022) [In Ukrainian].

5. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo upravlinnia bezpekoiu avtomobilnykh dorih. “The Law of Ukraine On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Highway Safety Management from October 17 2019, № 200-IX”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-20#Text>. (Date of Application: 12.11.2022) [In Ukrainian].

6. Nastanova z vyznachennia vartosti budivnytstva: Koshtorysni normy Ukrainy u budivnytstvi. “Order of the Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine “Guidelines for determining the cost of construction: Estimating norms of Ukraine in construction” from November 01 2021, № 281”. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/knu-nastanova-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva.pdf>; <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/pricing/koshtorysni-normy-ukrayiny/koshtorysni-normy-ukrayiny-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva/koshtorysni-normy-ukrayiny-nastanova-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva/nastanova-z-vyznachennya-vartosti-budivnyctva/>. (Date of Application: 13.11.2022) [In Ukrainian].

UDC 343.973

Blyzniuk Ihor,

Candidate of Juridical Sciences, Senior Research Officer, Chief Scientist,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-3882-5790

FEATURES OF DETECTION AND PREVENTION OF CRIMINAL AND OTHER OFFENSES IN THE PROCESS OF ROAD REPAIR AND OPERATIONAL MAINTENANCE

The article notes the specifics concerning the work of operatives of the Strategic Investigation Department of the National Police of Ukraine to identify and prevent criminal and other offenses committed in the repair and maintenance of roads. The author provides a typical list and technology for studying financial and economic documents that these employees must check to obtain information about possible crimes, as well as other offenses committed in the field of road management, which, although not subject to criminal liability, but operative work on them detection is the prevention of these crimes.

The article provides a list of typical offenses committed in the process of road repair and maintenance. In particular, the author identifies the most common offenses of this category, such as carrying out minor (“pothole”) repair of automobile works

© Blyzniuk Ihor, 2022

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2022.4\(58\).11](https://doi.org/10.36486/np.2022.4(58).11)

Issue 4(58) 2022

<http://naukaipravohorona.com/>

instead of the capital repair specified by the documents, appropriation of budget funds by overestimating the cost of repair works, construction of highways due to non-compliance with technology, bribery (“kickbacks”) during the execution of road works by contractors, inefficient use of budget funds for the repair of automobile works, in particular, due to their dispersion among small areas, a significant number of objects and low-quality works, signing fictitious agreements for the performance of works related to the construction, repair or operation of automobile roads etc. The article also lists the most common means used to commit crimes in the field of highway construction, reconstruction, repair, and maintenance.

The main results of the research presented in the article are the identification of the main financial and economic documents of the Highway Services (SAD) in the regions as recipients of budget funds, their contracting (subcontracting) state or commercial companies, which should be studied and analyzed by operatives of the National Police for the purpose of timely and effective detection and prevention of criminal and other offenses committed in the field of road management.

Finally, in the article, the author summarizes the factors that complicate the detection of criminal and other offenses committed during the construction, reconstruction, repair and maintenance of highways.

Keywords: repair and operational maintenance of highways, minor (“pothole”) repair of automobile works, major repairs, “kickbacks”, embezzlement of budget funds.

Отримано 28.11.2022